

I

Er zijn werken der Bouwkunst, die wij om hun zelfs wille bewonderen. Wij bewonderen een kathedraal, niet omdat daarin een orgel speelt, of omdat daarin zekere religieuze handelingen plaats hebben, maar omdat het is: 'n rhythmisch, evenwichtig, mathematisch geheel, een *gebouw*, dat door zijn architectonische eigenschappen ontroert. Een kathedraal ontroert ons, omdat zij in hare verhouding van mathematische vormen tot de ruimte, de houding der schoonheid zoodanig heeft aangenomen, dat wij haar *zonder eenige bijgedachte* als Bouwkunst aanvaarden. Wanneer ge met iemand voor zulk een ontroerend bouwwerk staat en hij vraagt u, *waartoe* dit *gebouw* dient, dan kunt ge er zeker van zijn, dat het Doel der Bouwkunst, alszoodanig, aan hem voorbijging.

Zoo zijn er werken der Muziek, die wij om hun zelfs wille bewonderen. Wij bewonderen een symphonie van Van Beethoven op dezelfde wijze en om dezelfde reden als wij de kathedraal bewonderen: omdat in de symphonie van Van Beethoven eene zekere houding der schoonheid, — door verhoudingen van klanken tot de stilte, — tot uitdrukking komt. Wat ons bij de kathedraal door middel van het gezicht bereikte: de schoonheid, dat bereikt ons bij de symphonie van Van Beethoven door middel van het gehoor.

Muziek is de hoorbare, Beeldende kunst de zicht- en tastbare waarneming der schoonheid.

Er zijn menschen voor wie de schoonheid zich slechts met het oog, anderen, voor wie de schoonheid zich door het gehoor vinden laat. Wanneer 'uw buurman u, bij het aanhooren eener symphonie van Van Beethoven, aanstoot en vraagt: wat dat is, dan kunt gij er zeker van zijn, dat hij immuun is voor de hoorbare waarneming der schoonheid. Ge zoudt hem kunnen antwoorden, dat het *muziek* beteekent, evenals gij bij een kathedraal zoudt kunnen zeggen dat het *Bouwkunst* is.